

Szakértői vélemény

A Terra Studio Területi Kutató Tervező Tanácsadó Kft. által 2002. februárban készített Újhartyán Tudományos és Technológiai Park Megvalósíthatósági tanulmányáról

A Tanulmány értékelése, a címben foglalt feladat teljesítése szempontjából

A Tanulmány Újhartyán település fejlődési potenciáljának, adottságainak meghatározására alapozva, a település fejlesztésének nem szokványos, hanem Magyarországon újszerű, az új Nemzeti Fejlesztési Terv célkitűzésével összhangban álló és a nemzetközi sikeres gyakorlatnak megfelelő stratégiáját fogalmazza meg.

A Tanulmány szerkezete és tartalma megfelel a címben foglaltaknak, csaknem teljes körűen áttekintést ad a témához kapcsolódó szükséges tartalmi elemekről. Kiemelést érdemlően széles körű a tudományos és technológiai Parkok nemzetközi gyakorlatának szakirodalmi áttekintése, mely nem pusztán elméleti megalapozást ad, hanem a „the best practice”, a „legjobb gyakorlati példák” kiemelésével mintegy ajánlást is megfogalmaz a Park létesítéséhez.

A Tanulmány megfelelő arányban foglalkozik a hazai gyakorlat jogi (szabályozási) és stratégiai kérdéseivel, továbbá a célterület, a település és térsége adottságainak, lehetőségeinek értékelésével. Nem maradt egyetlen feltáratlan, értékeletlen terület sem, melynek hiánya az elemzés komplexitása igényét sértené. A megvalósíthatósági tanulmány által elérhető következtetések, ajánlások, javaslatok megfogalmazásra kerültek, lehetőséget teremtve arra, hogy a döntéshozó pozitív döntését követően a projekttervezés szakszerűen tovább haladhasson.

A nélkülözhetetlen műszaki, pénzügyi és szervezeti összefüggések feltárására is kísérletet tett a tanulmány, mely fejezetekben azonban megvalósítható **alternatívák** kidolgozásával a döntéshozó számára több lehetőség közül választás lehetőségét, illetve az eltérő jövőképek, alternatív tervek végrehajtását tenné lehetővé.

Egyes tartalmi fejezetek értékelése, a bíráló által javasolható kiegészítések:

1. A Kutatási-Fejlesztési és Innovációs Park létesítésének céljai

A fejezet valójában nem a célokat, hanem az indokokat, azt a motivációs bázist és feltételrendszert fogalmazza meg, melyre a mikro, mezo és makro továbbá globális szinten is formálódó fejlesztési stratégiák térnyerése, az Ország Középe Ipari Park és Logisztikai Központ tudományos és technológiai parkká történő kibővítésének igénye alapozódott. Javasolható a fejezet kiegészítése azzal, hogy az igény megjelenésének milyen konkrétabb aktualitása van a település fejlesztési stratégiája keretében, továbbá az igényt érzékelő Megbízó által megadott szempontok megjelenítése is.

Értékes kiegészítés lehet a Széchenyi Terv keretében kidolgozott „Regionális szerepkörű vállalati központok letelepítésének tízéves fejlesztési programja” (Gazd. Min. 2002. február) néhány „tézisének” kiemelése a Park tematikája, további prioritásai meghatározása érdekében.

Így különösen fontos a tematikus parkokra vonatkozóan a modern távközlési és informatikai infrastruktúra fejlesztésének hangsúlyozása (a tanulmányban kissé érintőlegesen jelenik meg fontossága!) és a nagy tapasztalattal rendelkező nemzetközi

partnerek bevonása lehetőségének vizsgálata, illetve szükségességének (szakmai és tőkebevonási szempontból is) hangsúlyozása.

Nem nélkülözhető továbbá a fejlesztési programban hangsúlyozott - „a telephelyi tényezők célzott erősítését” szolgáló - humán-erőforrás és az innovációs menedzsment alprogramok ismerete és a lehetőségek, szükségégek, tennivalók részletesebb kidolgozása.

2. Az innováció és a kutatás-fejlesztés elméleti-fogalmi rendszere

A tanulmány a szakirodalom széles körű feldolgozására építi az elméleti alapvetéseket és szakszerűen adaptálja a rendkívül sokszínű, nem egyértelmű definíciókból a téma szempontjából kiemelhető értelmezéseket.

Csupán szerkesztési hiányosságnak tekinthető és javasolom javítani a regionális fejlődés szempontjából kiemelést érdemlő tényezőket, azaz a regionális fejlődés és az innováció kapcsolatának részletesebb elemzését. A nemzeti innovációs rendszer (NIR) fogalmának bevezetése, illetve a tudományparkok és a NIR kapcsolatának értelmezése teheti teljesebbé az adott fejezetet. Az ún. hídképző intézmények a NIR részeként a tudományos parkok tudásforrásai több figyelmet érdemelnek a park stratégiájának a meghatározásában. Javasolom, hogy a parki tematikának megfelelő hídképző intézményekkel szoros kapcsolat kiépítésére törekedjen a fejlesztő.

A technikafelszívó és információs feldolgozó képesség jelenlétének igényén túl hangsúlyozandó a régió, a település, illetve a vállalkozások folyamatos megújulási képességének kialakítása, azaz a permanens képzés jelentősége, melyet a tudományos és technológiai park programjának immanens részévé kell tenni.

3. A Tudományos Technológiai Park elméleti megalapozása - nemzetközi tapasztalatok

A tanulmány a nemzetközi gyakorlatból széles körben merítve mutatja be a tudományparkok létrejöttének okait és körülményeit. A fejlett ipari országokban kialakult tudományos-ipari erőközpontok a vállalatok versenyképességét növelve a város, a régió modernizálásához, végeredmény a fejlődéshez stabil bázist teremtettek.

A rendkívül sokszínű nemzetközi referenciákon túl a hazai elérhető példák bemutatása is fontos tanulságok levonására ad lehetőséget, mely tanulságok levonásával a tanulmány kissé adós maradt. Javasolom a fejezetet végén a létesítendő Újhartyán-i Parkra adaptálható vonatkozásokat összegezni!

Ugyancsak javasolható „testvér park” keresése, illetve együttműködés, kooperáció kiépítése elsősorban a gazdasági és jogi rendszerében hasonló alapelveken nyugvó Finnországbeli és vagy Németországi tudományparkokkal, illetve 1-1 parkkal, mely az ágazati profil, profilok meghatározása után könnyedén megoldható az IASP (International Association of Science Parks) katalógusa, ill. web site-ja alapján nyert információkból.

Kiemelkedően fontos része a tanulmánynak Magyarország tudományos-technológiai és innovációs stratégiájának elemzése, ill. részletes feldolgozása. E helyütt is érzékelhető azonban a célterülettel összefüggésben kiemelhető hangsúlyok és következtetések hiánya.

Mivel az emberi erőforrás minősége, a meglévő és fejlesztendő tudásbázis a tudáspark létrejöttének egyik legfontosabb tényezője meghatározandó annak mennyiségi és strukturális jelenléte a régióban, ill. a vonzáskörzetben. Mivel a park nem egyetemi tudományparkká, sokkal inkább technológiai parkká válhat, nélkülözhetetlen a felkészülés, a felkészítés, a tudásbázis növelése a közoktatás részeként éppúgy, mint a képző, szak- és átképző intézményekkel létrehozott kooperációkra építve. Nem jöhet létre, ill. nem lehet életképes egy olyan technológiai park, mely nem készül tudatosan

előre a szakemberképzésben az innovációs képességet, kreativitást fejlesztő műhelyek kialakításán és az idegen nyelvek ismeretén túl a környezettudatos gondolkodásra és életmódra neveléssel. A vállalkozói kör innovációs képességének erősítése a parkfejlesztés és működés során, hosszú távon szükséges feladata a parki menedzsmentnek. (Természetesen a parki menedzsment csak generál, motivál és koordinál a témában!) A 3.7.3 fejezet az EU 5. és 6. keretprogramja főbb prioritásait fogalmazza meg, melyből fontos kiemelések, következtetések adódhatnak a döntéshozó számára. Javasolható például az EU 6. programjából (már igazán csak erre érdemes figyelni, hisz a 5. kertprogram többsége már lezárt!) a 7 prioritásból 1-2 prioritáshoz kapcsolni a Parki profil-tevékenység meghatározását. Mivel a térségben, ill. országosan is a KKV-k „helyzetbe hozása” az innovációs jövőkép egyik kritikus eleme célszerű lehet a KKV-k technológiai szükségleteinek, továbbá az egyetemi központok kutatóbázisainak együttműködésének aktivitását felerősítendő koncentrálni az erőforrásokat, a meglévő adottságok továbbfejlesztésével.

4. Újhartyán és térsége gazdasági adottsága. Jól hasznosítható, részletes tevékenységelemzést és abból összefoglaló javaslatot tartalmazó fejezet.
5. A K+F tevékenység potenciális területei és ágazatai kapcsolatrendszere
E fejezet a tanulmány „lelke”, hisz határozottan fogalmazza meg azt a javaslatot, mely véleményemmel is teljesen egyezik: ”A K+F park tevékenységnek szervezése során az elérhető kutatási források határozzák meg a részletes profilt”. A javaslattal egyetértve célszerű lenne kiegészíteni a fejezetet az együttműködő intézmények (egyetemi karok, kutatóintézetek) véleményével. A források eléréséhez ismert módon EU tagországbeli partner és/vagy szakértő felvonultatása szükséges, melynek kapcsolatrendszere ugyancsak felvázolandó. E helyütt is hangsúlyozandó a „testvérpark” jelentősége.
6. Az Ország Közepe Tudományos és Technológiai Park műszaki kialakítása
Az olvasó számára e helyütt (82.old) jelenik meg először a Park neve, mely nem csupán szerkesztési metodikai kérdés, hanem hangsúlyos tartalmi kérdés is tekintetben, hogy hogy viszonyul a létező, működő Ipari Park és a kialakítandó Tudományos Park egymáshoz jogilag (szervezetileg), műszakilag és pénzügyileg. A szabályozási terv, ill. az áttekintő helyszínrajz alapján a két terület független fejlesztése érzékelhető, ez azonban Településfejlesztési stratégiai kérdés. Az ipari park klasszikus „ingatlan üzlet”, míg a tudománypark vélhetően és várhatóan csak kedvezményekkel (olcsó, csaknem ingyenes telek és adókedvezmény rendszer) jön létre, ill. indul el. Javasolható pl. a szelektív, ill. protekcionista helyi adó politika bevezetése, mellyel segíthető, hogy a területre csak a preferált tevékenységet űző vállalkozások és szolgáltatások települjenek be, míg telek és építményadóval „súlythatóak”, továbbá külön tömbben kapnának helyet a hagyományos ipar és kereskedelem vállalkozásai. Az ily módon „megtermelt” többletbevétel forgatandó vissza a K+F park fejlesztésére, ill. a működés veszteségének finanszírozására.
7. Az Ország Közepe Tudományos Technológiai Park Szervezeti Kerete
A Tudományos technológiai Park kialakításához és működtetéséhez szükséges munkaszervezet kialakításának jogi és pénzügyi feltételeit a fejezet rendkívül részletesen és alternatívákban vizsgálja.
Szakszerű és a levont következtetések megfelelnek a gyakorlati tapasztalatoknak.

8. A Tudományos Technológiai park megvalósításának településfejlesztési vonatkozásai
A fejezet kellő részletezettséggel és a kapcsolódó vonatkozások átgondolt helyzetértékelésével teljes értékű összefoglalást ad.
9. A K+F és Innovációs Park megvalósításának forrásigénye és eredménye-üzleti terve
A fejezet az előzményeket, az adottságokat és a kidolgozható, alkalmazható jogi konstrukciókat a jogi és üzleti szempontok csaknem teljeskörű leképezésével, elemzésével taglalja. Kiemelést érdemlő értéke a fejezetnek, hogy alternatív megoldásokat fogalmaz meg.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a tanulmány szakszerű és kellő részletességgel dolgozza fel az Újhartyán település fejlesztési tervben célkitűzésként szereplő Tudományos és Technológiai Park megvalósíthatóságának szempontjait.

Az anyag a javasolt kiegészítésekkel alkalmas részletes üzleti terv, illetve projektterv kidolgozására.

Budapest, 2002. március 11.

Polgárné Májer Ildikó sk